

Haftanın SANAT OLAYLARI

Güngör Dilmen Kalyoncu, Türk Tiyatrosunun sorunlarını anlattı...

“Türk Tiyatrosunun doğum sancıları çektiği bir devrede en büyük ihanet Devlet Tiyatrosundan gelmektedir,,

Devlet tiyatroları son yıllarda kuruluş amacına aykır düşmüş, tiyatromuzun beşiği olmaktan da çıkmıştır

EDEBİ KURUL! DEVLET TİYATROLARINA GÖNDERİLEN OYUNLARI İNCELEYİP SEÇEN BU KURULUN TİYATROMUZA BÜYÜK ZARARLARI DOKUNMAKTADIR. BURASI BİR NEVİ SANSÜR KURULUDUR. HEM DE TEMBEL BİR SANSÜR KURULU..

GÜNGÖR Dilmen Kalyoncu en ilgi çeken tiyatro yazarlarımızdan biri. 1960 larda «Midas'ın Kulakları» adlı eseri Devlet Tiyatrosunda sahneye konunca Güngör Dilmen bütün tiyatro çevrelerinin dikkatini çekti. Daha sonra «Canlı Maymun Lokantası», «Kurban» adlı eserleri de sahnelenince Güngör Dilmen'in en iyi tiyatro yazarlarımız arasında olduğunu artık herkes kabul etti.

Tiyatro yazarı olarak da. Güngör Dilmen Kalyoncu ile konuşmaya karar verdikten sonra onu İstanbul'da aramağa başladık.

Bir sabah, Çengelköy'de Boğaz kıyısında bir kahvede tiyatromuzu ve tiyatromuzun sorunlarını uzun uzun konuştuk.

Aşağıda okuyacağınız, bu konuşmaların yazı haline dökülenidir.

Soru: Geçen yıl İstanbul'da sahneye konan «Kurban» dan bu yana yeni çalışmalarınız var mı?

Cevap: Evet, «AKADIN YAYI» adlı oyunumu bu yıl bitirdim. Devlet Tiyatrosu repertuarına alındığını yeni öğrenmiş bulunuyorum. İstanbul'da da belki özel bir topluluk oynayacak.

Soru: Sizde Türk Tiyatrosunun sorunları nelerdir?

Cevap: Bu sorunlar bir iki değil. Olmaz da. Bir özel tiyatro sahibine sorarsanız, belediye vergi almaktan, yerli oyun yazarları da telif hakkı istemekten vazgeçtikleri gün herşey yoluna girecektir. Aktörler de tiyatro yöneticilerinden yakınırlar en çok. Ben de en iyisi kendi açımdan konuşayım, Türk Tiyatrosunun en büyük sorunu: ödenekli tiyatroların çalışmalarının en verimli bir biçimde düzenlenmesi.

Soru: Sizde bu kurumlar verimli olamıyorlar mı?

Cevap: Hayır, olamıyorlar. Olmaları da pek zor. Önce İstanbul Şehir Tiyatrolarına bakalım. Darülbeyaz'ın kuruluşu başlıbaşına büyük bir iştir. Kuruluşundan bu yana sanatçılar bu ocakta usta - çırak geleneğine göre, yani «alaylı» olarak yetişmişlerdir. Ne var ki bu öyle sürüp gidemezdi. Ne

kundak düşünceleriniz?

Cevap: Bir oyunun seçilip seçilmemesinde tek ölçü onun dramatik değeri olmalıdır. Bir yazarın adından çekinip gönderdiği oyunlara cevap vermemek olur mu?

Edebi Kurul: Devlet Tiyatrolarına gönderilen oyunları inceleyip seçen bu kurulun tiyatromuza büyük zararı dokunmaktadır.

Soru: Nasıl bir zarar?

Cevap: Bir nevi sansür kurdur da ondan. Hem de tembel bir sansür kurulu. Oyun yazarlarına cevap bile vermezler. Geçen yıl üç beş oyun yazarı bir araya gelip şöyle bir hesap edelim dedik tam 22 oyuna red, kabul hiçbir cevap verilmemiş olduğunu gördük. Yalnız bizim oyuncularımız bunlar. Siz bu sayıyı onla çarpın.

Edebi Kurulun bu konuda hiç bir tutumu yoktur. Dilediği zaman yazarların dilekçelerini cevaplandırır, reddettiği oyunlar için hiçbir gerekçe göstermez. Bu adamlara korkak mı diyelim, tembel mi diyelim bilgisiz mi diyelim? Bana sorarsanız bu üç ni teligi de kendilerinde topluyor

Kadroya geçmeleri sittin sene İstanbulluların kötü tiyatro seyredecekleri anlamına gelir.

Geçen yıl çıkan yeni yönetme likte de bir madde ile bu kapı açık bırakılmıştır.

Gelelim Devlet Tiyatrolarına. Kimi der 20 milyon kimi der 11 milyon, böyle yüksek ödenekli bir kurum da son yıllarda, kuruluş amacına aykırı düşmüş, ulusal tiyatromuzun beşiği olmaktan çıkmıştır.

Sahneye konulan üç eseri ile de büyük ilgi toplayan Tiyatro Yazarı Güngör Dilmen Kalyoncu.

Devlet Tiyatrosu tarafından 1960 larda oynanan Güngör Dilmen'in «Midas'ın Kulakları» adlı oyunundan bir sahne. Eserde Devlet Tiyatrosunun bir çok as oyuncularını rol almışlardır.

sal tiyatromuzun beşiği olmak
bel mi diyelim bilgisiz mi diye
lim? Rana sorarsanız bu ne ni
teligi de kendilerinde topiyor
lar.

Soru : Orada da mı iyi sa-
natçılar yok?

Cevap : İyi oyuncular çok.
Büyük oyuncular da var. Mali
olanakları desiniz... yeryüzünün
pek az ülkesinde böyle bir kuru
luş vardır.

Soru : Pekî ne yok?

Cevap : Yön, yönetim ve ce-
saret.

Türk Tiyatrosunun doğum san-
cılarını çektiği bir devrede en büyük
ihanet Devlet Tiyatrosundan
gelmektedir.

Sanat özgürlüğü sanat özgür-
lüğü deniyor, sonra da Timurle-
ğin münasebetsiz filinin uluorta
tiyatroya girmesine, paraları izle
yip oyunların şurasını burasını
değiştirmesine göz yumuluyordu.
Bereket versin bu müsteşar be-
yin devirdiği çamlar binlerce ge-
ti...

Soru : Devlet Tiyatrolarına
oyun seçimi, ve Edebi Kurul hak

Soru : Devlet tiyatrolarına o-
yun seçerken Edebi Kurulun, sa-
nat değeri aldığını halde adından
çekindiği için oyunlarını seçme-
diği yazarlar var mıdır. Buna ör-
nek gösterebilir misiniz?

Cevap : Buna Aziz Nesin ör-
negini verebiliriz. Aziz Nesin «Bj
raz Gelirmisiniz?» adlı oyununu
göndermiş. Bir ay beklemiş, iki
ay beklemiş, oniki ay beklemiş,
Beklemiş, beklemiş, beklemiş...
(Bu arada ikide bir dilekçe ya-
zıp sorarmış. Ne oldu bizim o-
yun?) diye. Ve otuz ay beklemiş,
o zaman anlı şanlı bir red ceva-
bu gelmiş:

«Oynamayız biz bu oyunu, Ka-
ramanın koyunu...»

Birşey Yap Met» ve Toros
Canavarı» adlı oyunları da (2)
yıldır cevap bekliyormuş.

Oysa bu oyunlar yabancı ülke-
lerde (Batı Almanya, Amerika,
Balkan Ülkeleri, Azerbeycan) ba-
şarıyla oynanmakta, Türk Tiyat-
rosunun varlığını kanıtlamakta-
dır.

Bu oyunlarda kötü propagan-
da tohumları vardır ki bizde oy-
nanmaz. Bir kez Şehir Tiyatro
sunda sahnelendi. Kıyamet mi
koptu?

Bu durumdur düzelmedikçe, biz
Türk yazarları Devlet Tiyatrosu-
na nasıl güvenebiliriz?

Soru : Bölge Tiyatrolarının
kurulması, tiyatro yaşamımıza ne
gibi sonuçlar getirecektir.

Cevap : Yeni çıkacak Bölge
Tiyatroları konusu bir umut.
Her bölge kendi oyunlarını seç-
mede bağımsız olursa, yani mer-
keze körü-körüne bağlanmazsa
ulusal tiyatromuzdan yepyeni bir
gelişme beklenebilir.

TÜRK TİYATRO TARİHİNİN EN İYİ
OYUN YAZARLARINDAN

Güngör Dilmen KALYONCU'nun

İki Önemli Oyunu

MİDASIN KULAKIARI 4 LİRA
KURBAN 6 LİRA

Bilgi Yayınevi, Yenışehir — Ankara

(Ulus - 5412)

Güngör'ün Kurban adlı oyunundan bir sahne: Eser, Gülriz Sururi — Engin Cezzar topluluğu tarafından
sahneye konmuş ve büyük ilgi toplamıştır.